

До Членовете на научното жури за защита на дисертационен труд

СТАНОВИЩЕ

от д-р Боряна Богданова Мусева,

доцент по международно частно право в

Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

като:

член на научно жури за публична защита на дисертационния труд на

Калин Кирилов Баталски

на тема:

„Защита на марката на Европейския съюз от националните съдилища“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“, професионално

направление 3.6 Право към

катедра „Частноправни науки“ на Юридическия факултет,

Университет за национално и световно стопанство

Уважаеми членове на научното жури,

I. Кратко представяне на докторанта и на неговия труд

Калин Баталски е магистър по право на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Има магистърска степен по „Право на Европейския съюз“ от Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. След завършване на висшето си образование, Калин Баталски работи последователно като помощник-следовател, съдебен

изпълнител, след което като съдия, вкл. е бил председател на Районен съд гр. Радомир, а понастоящем – председател на Окръжен съд, гр. Перник. Той е бил и лектор в рамките на различни програми, организирани в съдебната система.

Дисертацията „Защита на марката на Европейския съюз от националните съдилища“ е с обем от 305 страници с включена библиография и съдебна практика. Цитирани са общо 155 източника и множество съдебни решения. Бележките под линия са общо 404 на брой. В структурно отношение дисертационният труд е разделен на увод, четири глави, заключение. По темата на дисертационния труд докторантът има три публикации. Авторефератът представя дисертационния труд обективно и отразява неговите основни научни и научно-приложни приноси.

II. Оценка на научните и научноприложни резултати и приноси на дисертационния труд

Представеният за защита дисертационен труд е **посветен** на защита на марката на Европейския съюз от националните съдилища, регламентирана във вътрешните и международните източници, както и в правото на ЕС. Заглавието съответства на съдържанието, което е структурирано около три ключови аспекта: възникването и развитието на защитата на марката, вкл. като унитарно право на ЕС, определянето на международната компетентност и приложимото право при защита на права върху марка на ЕС и исковете и процесуалните мерки за закрила на марката на ЕС.

Значимостта на темата е сериозна, защото марката на ЕС като особен вид наднационално право на интелектуалната собственост се използва широко в практиката, играе ключова роля за икономическата интеграция в рамките на ЕС и за ефективното функциониране на общия вътрешен пазар. Тя съществува и се прилага в сложно съчетание с националните марки, както и с национални процедурни и материални правила, което изисква специални и задълбочени познания. Отделно, правото на ЕС трайно и последователно преработва и надгражда защитата на марката и задава общи насоки към уредбата на националните марки, което също показва значимостта на този вид защита и нуждата от задълбоченото ѝ изследване. Ето защо считам, че дисертацията представлява интерес за теорията и практиката.

Докторантът, без да е обесено ясно изразено това в дисертационния труд, застъпва тезата, че гражданскоправната защита на правата върху марката на ЕС е от изключително значение за титуляра на права върху нея, който следва да има достъп до ефективна съдебна защита – особено от гледна точка на определяне на международно и местно компетентен съд, приложимо право и процесуални средства за защита. Застъпваната теза преминава през изследването, като намира най-подробно разработване в глави трета и четвърта.

Избраната от г-н Баталски **структура** на дисертацията дава възможност за логичен, систематичен и задълбочен анализ на защита на марката на Европейския съюз от

националните съдилища. Докторантът демонстрира задълбочено познаване на изследваната проблематика, като представя утвърдени възгледи на български и чуждестранни учени, богата сравнително-правна информация и съдебна практика, излага и обосновава своята позиция като демонстрира, че е в състояние да осъществява самостоятелни научни изследвания.

Уводът съдържа почти всички необходими елементи за подобен тип съчинение. Тук е обоснована причината за избор на темата, нейната значимост, съответно предмета и задачите на работата, структурата, както и следваната методология. Както вече бе посочено, липсва ясно обособяване на изследователската теза, която се извлича по същество от автореферата.

Първа глава (71 стр.) е посветена на историческото развитие, същността и общата характеристика на марката като обект на интелектуална собственост. Анализът относно развитието на уредбата е представен в сравнително-правен аспект, който включва държави-членки на ЕС, както и трети държави (САЩ, Русия). Специално внимание е отделено на България, където историческото развитие е представено в положителен сравнително правен дискурс. Обект на анализ в тази част на изследването е и развитието на международноправната уредба и подходите, следвани в правото на ЕС. Същността на марката е представена през правната уредба, приложима в страната ни, видовете марки, начина на възникването на правото върху марката, териториалния принцип, срока на действие и прекратяването му. Тази глава има въведен характер, без който последващият анализ би бил трудно разбираем. Тя дава съществената информация относно причините, поради които защитата на този вид интелектуална собственост предполага санкция от държавата или многостранни международни договори, които разпростират защитата и в други държави, съответно трудностите, до които води този подход, и новият път, по който поема правото на ЕС.

Глава втора (64 стр.) е съсредоточена върху марката на ЕС. Тук се представя развитието на позитивно правната уредба, насочена от една страна към уеднаквяване на материалноправната уредба на държавите членки, а от друга – към развитието на обща наднационална марка на ЕС. На следващо място обект на анализа са принципите, въз основа на които функционира марката на ЕС, а именно: съвместно съществуване, единен характер, автономия, кохерентност и на ненарушена конкурентост. Изследвана е същността на този вид марка, както и основанията за отказ, съдържанието и ограниченията на правото върху марката на ЕС. Втората глава е логично продължение на първата, фокусиращо изследването върху специфичната марка на ЕС, представена преди всичко от гледна точка на нейната материалноправна уредба. Тук са подчертани нейните особености спрямо класическата защита на подобен вид интелектуална собственост, разгледани са различните видове марки на ЕС. Прави впечатление богатата практика на Съда на ЕС във връзка с основанията за отказ.

Третата глава (84 стр.) е фокусирана върху определянето на международната компетентност и приложимото право при защитата на права върху марка на ЕС. Тук се започва с теоретичното представяне на понятията за „компетентност“, „подведомственост“, като коректно се цитират ключови мнения от българската доктрина. След това се развиват специфичните съдебни режими за защита на ниво право на ЕС, съответно пред СЕСИС, Общия съд и Съда на ЕС, както и разпределението на международната компетентност между държавите членки съгласно Брюкселската конвенция и Регламентите Брюксел I и Брюксел Ia. Защитата на национално ниво е представена във връзка с уредбата на спорове за марки, които са уредени в други международни източници. Анализът на компетентността започва от Брюкселската конвенция като представя относимата съдебна практика и доклада Женар по повод нейното прилагане. Уредбата е представена в развитие, вкл. чрез ключови решения на Съда на ЕС. Следва изложение относно съдилищата, които разглеждат спорове относно марки на ЕС, вкл. от гледна точка на изискванията към съдиите, решаващи подобни спорове. На следващо място в тази глава докторантът изследва правилата за определяне на международната компетентност по Регламент 2017/1001 и Регламент Брюксел Ia. Прави впечатление подробният анализ на критерия, който съобразява локацията на ответник – физическо лице, както и особената компетентност, предвидена в полза на ищеца. Удачно се анализира и достъпът до т.нар. „необходим съд“. Доста по-лаконично е представен изборът на съд и компетентността при обезпечение на иск. Интересен и пълен с ценни примери е анализът относно местната подсъдност. Субсидиарната компетентност по спорове, различни от защитата на марката на ЕС сама по себе си, е представена правилно чрез различни видове квалификации, които водят до прилагането и на различни източници. В тази част на изследването попада и анализът на компетентността на Службата на ЕС за интелектуална собственост. Доста подробно се изследват сложните въпроси, възникващи в случай на конфликт на компетентности, и основните разрешения, предвидени за преодоляването им. Последната част е посветена на определянето на приложимото право чрез преки и стълкновителни норми. От гледна точка на поддържаната теза тази глава има ключово значение. Прави впечатление, че в нея се разглежда свързани, но не непременно тясно, аспекти на достъпа до съд в най-широк план.

Последната **четвърта глава** (45 стр.) разглежда възможните гражданскоправните иски и процесуални средства за защита. Основният въведен акцент е принципът, че материалноправната уредба се дава от автономното право на ЕС, а защитата при нарушаването на правата върху марката на ЕС е предмет на уредба от националното право. Представено е и съотношението между закрила, дадена по-рано по национална марка и действието на марката на ЕС. Следва подробно представяне на видовете иски, които съществуват в отделните национални правни системи за защита. Приносното тук е, че докторантът вижда смисъл от въвеждане на нови за България средства за защита наред с исковите за установяване и преустановяване на нарушението – напр. иск, който може да се предяви за предотвратяване на нарушение или иски за установяване на липсата на

нарушение на марка на ЕС. Интерес представлява и анализът на другите мерки за защита, вкл. и ситуацията, при която марката на ЕС е предмет на обезпечение.

Всяка глава завършва с междинни изводи, които целят обобщаване на резултатите от изследването в съответната глава.

Докторантът посочва следните приноси с научно и практическо значение:

- Исторически анализ на уредбата на закрилата на марката в САЩ, Русия, Великобритания, Германия и Франция;
- Историческият анализ на българското марково законодателство от 1870 г. до наши дни;
- Систематичен анализ на всички относими международни източници;
- Проследяването на историческото развитие на марката на ЕС;
- Подробен анализ на процесите по създаването и развитието на наднационалната правна уредба в рамките на ЕС, по-конкретно на регламентите относно марката на ЕС и на директивите за хармонизация на националните маркови законодателства на държавите членки, както и съпоставката и анализът им в тяхната хронологична последователност;
- Първо пълно и самостоятелно изследване на особеностите на защитата на марката на ЕС от националните съдилища на държавите членки (и в частност в България) и правилата за определянето на международната компетентност и приложимото право по делата относно марките на ЕС;
- Подробно изясняване на особеностите на компетентността при спорове, свързани с нарушения на марки на ЕС при действието на Брюкселската конвенция, Регламент 44/2001 и Регламент 1215/2015, както и спецификите на съдебния режим във връзка с марките на ЕС;
- Първо подробно и критично излагане на въпроса за конфликта на компетентности при защитата на марка на ЕС;
- Анализ на изискванията към съдиите, на териториалната и субсидиарната компетентност, както и на компетентността на Службата на ЕС;
- Систематизиране на насоки за най-рационално използване на способите за гражданскоправна защита на правото върху марка на ЕС както в България, така и в производствата пред Службата на ЕС за интелектуална собственост;
- Анализ на най-новите разрешения от българското, както и от германското, полското и френското законодателство след промените от 2020 г. във връзка с определяне на приложимото право;
- Систематизиране на богата съдебна практика, полезна за практикуващите юристи;
- Богат сравнително-правен материал.

Отбелязаните от Калин Баталски **приноси** с научно и практическо значение са коректни и обосновани. В известен смисъл те дори са скромни, защото съществуват и други аспекти, които са нови и развиващи науката и практиката, например тези, свързани с практико-приложното представяне на териториалната компетентност и пледирането за въвеждане у нас на допълнителни способи за защита като напр. искове за установяване на липсата на нарушение или искове при опасност от нарушение.

Научните и научноприложните резултати безспорно са налице. Дисертацията е разработена въз основа на голям обем от научни съчинения – български и чуждестранни, множество съдебни решения на Съда на ЕС и на отделни национални съдилища, позитивно-правни норми (вътрешни, международни и от правото на ЕС), представени в исторически, настоящ и потенциално променящ се контекст. Нейните резултати представляват своеобразна пътна карта, която би могла да преведе, всеки, който има правен въпрос, свързан със защитата на марката на ЕС, през сложния правен лабиринт, създаден на ниво право на ЕС и взаимодействащ си с националните правни системи. Трудът има характеристиката на сериозно и осмислено съчинение, в което за първи път в българската правна наука се изследва защитата на марката на ЕС от гледна точка на процесуалноправните аспекти и аспектите на международното частно право, което в правото на ЕС е част от съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.

Калин Баталски доказва, че **има задълбочени научни познания и способност за самостоятелни научни изследвания**. Обемната литература и практика, използвана в съдържателно и систематично единство, свидетелства за навлизане и овладяване на дълбините на проблематиката. Интердисциплинарността на изследването, включващо аспекти на правото на интелектуална собственост, международното частно право, правото на ЕС и гражданския процес, с които авторът борави адекватно и със съответния понятиен апарат и при нужното разбиране на основополагащите ценности и интереси, показват, че той има силата и смелостта да се изправи пред сложно тематично предизвикателство. Считам, че дисертацията на Калин Баталски има принос за българската наука и българското правоприлагане.

III. Критични бележки и препоръки

Като към всеки продукт на човешки труд и към представената дисертация могат да бъдат направени някои бележки и препоръки:

1. Считам, че дисертацията щеше да спечели, ако имаше ясно обособена теза, която се проблематизира и с която авторът се конфронтира ясно в отделните частни на изследването, което би му позволило да създаде обща рамка на направените от него изводи.
2. Някои от въпросите относно международната компетентност са разгледани по-семпло спрямо други, които очевидно са били по-интересни на докторанта: напр. необходимият съд е представен само в рамките на половин страница (при това в заглавието не е написан правилно на латински език – стр. 179). Същото важи и за компетентността относно временните, вкл. обезпечителни мерки, които предполагат и по-подробно представяне на възможността за признаване и изпълнение в други държави-членки на ЕС. Отделно, не е ясно и задълбочено анализиран изборът на съд, особено мълчаливият избор, вкл. от гледна точка на тезата на докторанта, че „компетентността на съдилищата за марките на ЕС е изключителна и друг съд извън съд за марките на ЕС не би бил компетентен да разгледа иска“ (стр. 182). Създава се

и усещане за повторение, защото видовете компетентност се изследват общо в т. 3.1, а след това поотделно в следващите точки на глава 3.

3. Частта, посветена на определянето на приложимото право е доста разнородна. Правилно в нея трябва да се включи анализът относно същността и видовете норми. След това обаче дисертацията се занимава предимно с процесуалните норми във връзка с които са представили и национални законодателни решения от Германия, Полша и Франция. Определянето на приложимото материално право по Регламент Рим I и Рим II остава в сянката на това сравнителноправно проучване.

Изброените критични бележки и препоръки не променят цялостното положително впечатление от дисертационния труд.

IV. Заключение

В заключение, имайки предвид изложените по-горе съображения, изразявам положителната си оценка, че представеният за защита дисертационен труд на тема: „Защита на марката на Европейския съюз от националните съдилища“ отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен „доктор“, поради което предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“ на Калин Кирилов Баталски.

София, 13.07.2022

Член на научното жури: _____

(доц. д-р Боряна Мусева)